

Тазкия дарслари (132-дарс). Маддоҳлик

11:15 / 18.04.2021 4591

Маддоҳлик баъзи жойларда ман қилинган. Мадҳнинг ўзида олтига офат бор бўлиб, уларнинг тўрттаси мадҳ қилувчида, иккитаси мадҳ қилинувчидадир.

Мадҳ қилувчидаги офатлар қуйидагилар:

1. Мадҳда ҳаддан ошиб, ёлғон қўшиб юбориш.
2. Мадҳга риёкорликни аралаштириш. Мисол учун, мақтаётганда уни яхши кўришини айтади, аслида яхши кўрмайди. Ёки гапирётган гапи ўз эътиқодига тўғри келмайди. Шунинг ўзи риёкорликдир.
3. Маддоҳ гоҳида рўёбга чиқиши мумкин бўлмаган нарсани ёки моҳиятини англаш қийин бўлган нарсани гапирди. Мисол учун, «Бу киши ўта тақводор, парҳезкор ва зоҳиддир», дейди.

هَوَيْلَعُ هَلَلِ اِيْلَصُّ يَبْنَلِ اَعْمَسْ : لِقَ اُوْهَ عُوْهَلَلِ اِيْضَرَ اِيْ سُوْمِ اِيْ بَاْ نَعْ
وَ اُوْمُتْ كَلَهَا : لِقَ اَقَفِ عُوْمَلِ اِيْ فِ هِيْ رُطِيْ وِ لُجَرِ اِيْلَعِ اِيْ نَثِيْ اَلْجَرَ مَلَسُوْ
اِيْ اَخِيْ شَلِ اُوْر . « لُجَرِ لِرَ اُوْرَطُ مَتَّعَطِقِ

Абу Мусо розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам бир кишининг бошқа бировни мақтаб маддоҳлик қилаётганини эшитиб қолдилар ва: «Ўша одамни ҳалок қилдиларингиз ёки белини синдирдиларингиз», дедилар».

Икки шайх ривоят қилишган.

Ортиқча ва ноўрин мақтов маддоҳлик бўлади. Бу иш мақталган кишининг ўзидан кетишига ва ҳовлиқиб, бузилишига олиб боради. Ана шу тариқа у одам ҳалокатга учрайди ва одамгарчиликдан чиқади. Шунинг учун ҳам маддоҳлик қилишда эҳтиёт бўлиш лозим.

هَوَيْلَعُ هَلَلِ اِيْلَصُّ يَبْنَلِ اِدْنَعُ لُجَرَ رَكُوْدُ عُوْهَلَلِ اِيْضَرَ اِيْ بَاْ نَعْ
مَلَسُوْ هَوَيْلَعُ هَلَلِ اِيْلَصُّ يَبْنَلِ اِلْ اَقَفِ ، اَرِيْخُ لُجَرَ هَوَيْلَعِ اِيْ نَثِ اَفِ مَلَسُوْ
اَلْ اَحْمِ اَلْ اِحْدَامُ مُمُكُ دَحْ اَن اَكُنْ اِن - اَرَارْمُ هُوْ لُوْقِيْ - كَبْحِ اَصْرُ قُنْعُ تَعَطِقِ كَحْيُوْ
اَلْ وُ هَلَلِ اُوْبِيْ سَحْ وِ كَلِدْ كُ هُوْ اِن اِيْ رِيْ ن اَكُنْ اِن ، اَدْ كُ وِ اَدْ كُ بِيْ سَحْ اُ : لُ قِيْلَفِ
هُتْ اَلْ ثَلِ اُوْر . « اَدْحُ اِ هَلَلِ اِيْلَعِ اِيْ كُ رِيْ

Абу Бакра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларида бир киши зикр қилинди. Бир одам унга яхши мақтов айтди.

Шунда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам бир неча марта: «Шўринг қурсин! Соҳибингнинг бўйнини кесдинг! Агар бирингиз ноилож мадҳ айтадиган бўлсангиз, «Менимча, ундоқ, менимча, бундоқ», десин. Агар ана шундайлиги кўрилган бўлса, Аллоҳ унга етарлидир. Аллоҳга бировни поклаб кўрсатмасин», дедилар».

Учовлари ривоят қилишган.

Бу ерда бировни юзига мақташ ҳақида, шу билан бирга, мақтовдан сўнг ўзидан кетиб, адашув йўлига кириши эҳтимоли бор кишилар ҳақида сўз кетмоқда. Ўринли ва адолатли мақтов жоиз. Баъзи жойларда эса кишиларни яхшиликка тарғиб қилиш учун ҳатто зарур ҳам.

4. Маддоҳ золим ёки фосиқ одамни мақтаб, хурсанд қилади.

«Бир киши келиб, Усмон розияллоҳу анҳуни юзларига мақтади. Миқдод ибн Асвад тупроқ олиб, унинг юзига сочди ва: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Қачон маддоҳларни кўрсангиз, уларнинг юзига тупроқ сочинг», деган эдилар», деди».

Абу Довуд, Муслим ва Термизий ривоят қилишган.

Бундан маддоҳларни маддоҳликдан қайтариб туриш ҳам зурурлиги келиб чиқади. Бўлмаса, улар ўз маддоҳликларида ҳаддан ошиб, бир-бирлари билан мусобақалашиб бораверадилар.

Бир киши ҳазрати Али розияллоҳу анҳунинг юзларига қараб туриб, маддоҳлик қилди. Али розияллоҳу анҳу аввал шу одам ўзларини ёмонлаб юрганини билар эдилар ва унга: «Мен сен айтганчалик эмасман. Аммо ичингда сақлаб турганингдан устунман», деди.

«Руҳий тарбия» китоби асосида тайёрланди